

FINANČNÍ PRÁVO

Zařazení do systému práva ČR

System práva ČR

soukromé

veřejné

Právo soukromé a veřejné

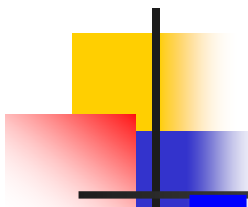
- Oba podsystémy v sobě zahrnují další uspořádané a vnitřně diferencované systémy - právní odvětví- "pododvětví"
- *které vykazují určité společné charakterové znaky převažující v tom či onom podsystému právního řádu a určité vzájemné vazby*

HISTORIE členění práva

- **Členění práva má historické kořeny (Řím a XVIII. století)- důvody politické a hospodářské k vymezení hranic se uplatnilo několik teorií:**

TEORIE:

-
- **ZÁJMOVÁ** – PN platí v soukromém zájmu (jednotlivec) nebo veřejném
 - **MOCENSKÁ** – postavení subjektů
 - **ORGANICKÁ** – postavení subjektu-jednotlivce a to v rámci veřejné korporace či mimo ni.

Finanční právo v systému práva ČR

- Finanční právo je tradičně řazeno do sféry veřejného práva, avšak v mnoha případech, obdobně jako správní právo, některé vztahy a jim odpovídající úprava mají hybridní povahu

Finanční právo v systému práva ČR

- Pro převažující povahu finančního práva jako veřejnoprávního odvětví vypovídá
- *charakter jeho předmětu*
- *metody právní regulace,*

VZNIK FP

Vznik FP = se vznikem

materiálních vztahů, směnou, komoditními penězi (kovy, dobytek, olej,...) a po té se vznikem prvních peněžních vztahů.

- V některých zemích je FP samostatné právní odvětví, někde je součástí např. SP a nebo někde není akceptováno FP vůbec

Charakteristika FP

- **Veřejné**
- **Nejmladší**
 - 20.léta 20 století,
- **Samostatné** odvětví práva ČR
 - má svůj předmět regulace a
 - míru soudržnosti PN jako např.
 - SP

Předmět FP

- **Společenské vztahy** regulované FP, jejichž objektem jsou **veřejné peníze** a **majetek „FINANCE“**
- **Peníze** = věc, zboží sloužící ke **směně**

platební

prevedení

ÚKOLEM FP

**= regulace veřejných financí –
regulace společenských vztahů**

VEŘEJNÉ FINANCE:

- 1.) užší pojetí-peněžní vztahy**
- 2.) širší pojetí-peněžní vztahy a další vztahy související s tvorbou, rozdělováním a přerozdělováním VPF**

Materiální základ

- a) **Veřejné peníze - peněžní prostředky, na které má veřejný sektor nárok**
- b) **Veřejný majetek - majetek ve vlastnictví subjektů veřejného sektoru**

V rámci tvorby, užití, spotřeby materiálního základu se vytvářejí společenské vztahy-veř. finance, jejímž objektem jsou veřejné peníze

Funkce veřejných financí

ZÁKLADNÍ:

- 1. distribuční**
- 2. alokační**
- 3. stabilizační**

DOPLŇKOVÉ:

- 1. fiskální**
- 2. stimulační**
- 3. kontrolní**

Náhled na FP

- **Výšeč platného právního řádu**
- **Vědecká disciplína**
 - a) věda o FP (zkoumá PN v praxi)
 - b) finanční věda (FP z pohledu ekonomického)
- **Pedagogická disciplína**

Finanční právo - POJEM

- **Nejsložitější odvětví – upravuje širokou škálu specifických společenských vztahů**
- **Souhrn PN zabývajících se chováním subjektů FPV ve vztahu k veřejným peněžním fondům**

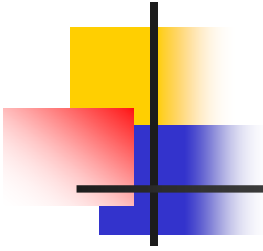
Další definice

- **Souhrn PN, které upravují vztahy vznikající v procesu tvorby, rozdělování a používání peněžní masy a jejích částí**
- **Soubor PN regulujících veřejné finance**

FP jako nejmladší právní odvětví

- ✓ **FP se vydělilo společně ze SPRÁVNÍM PRÁVEM z práva ÚSTAVNÍHO a po té po II. Světové válce bylo nutno vymezit hranice mezi **správou a financema.****

-
-
- ✓ **Nutně muselo dojít k oddělení zvláštních norem upravujících veřejné peníze a tím došlo k osamostatnění FP, ale ne v každé právní kultuře- např. p. daňové, bankovní...**

Odvětvotvorná kritéria

- 1. Vnitřní systémová soudržnost právních norem**
- 2. Samostatnost a specifická předmětu právní regulace**
- 3. Metoda právní regulace**
- 4. Společenská akceptace**

Vazby k jiným právním odvětvím

- ❖ **Ústavní právo**
- ❖ **Správní právo**
- ❖ **Trestní právo**
- ❖ **Právo ŽP**
- ❖ **Obchodní právo**
- ❖ **Občanské právo**
- ❖ **Pracovní právo**

ZÁSADY FINANČNÍHO PRÁVA

- Zásady = postuláty, principy představené doktrínou k vytvoření dokonalého vzoru chování
- Postuláty akceptované zákonodárcem v podobě právní normy mají povahu základních mantinelů

Evolutione principů finančního práva

- Historicky nejdříve se vytvořily zásady regulace daní a rozpočtů
- Další zásady byly zjištěny analýzou z normativních aktů majících stěžejní význam ve struktuře pramenů finančního práva

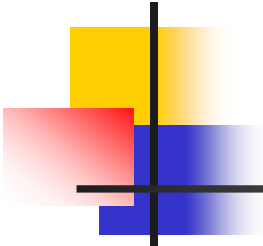
Zásady tvorby finančního práva

- **Obecné zásady-principy pro tvorbu finančního práva**
- **Speciální principy-zásady**

Speciální principy

- **Principy typu ekonomiky-zvolený model hospodářství**
- **Zohlednění vazeb norem v rámci systému FP**
- **Omezení vlivů výkyvu v hodnotě peněz na stabilitu norem finančního práva**

-
-
- **Plynulost změn ve výši finančních dávek**
 - **Ochrana zájmu většiny před lobby**
 - **Respektování terminologie**
 - **Úroveň právního a ekonomického vědomí adresátů FPN**

Obecné principy – zásady finančního práva

- **Zásada demokratismu**
- **Zásada legality**
- **Zásada legitimacy**
- **Zásada priority
komunitárního a
mezinárodního práva**

Další zásady

- **Zásada účelovosti**
- **Zásada plánovitosti**
- **Zásada priority rovnováhy**
- **Zásada provázanosti nástrojů sektoru veřejných financí**
- **Zásada efektivnosti a hospodárnosti**

Další zásady

- **Zásada veřejnosti a přehlednosti veřejných peněžních fondů**
- **Zásada účtování**
- **Zásada kontroly**
- **Zásada nadřazenosti finančních zájmů státu**
- **Zásada finanční disciplíny**

PRAMENY FP

Materiální jsou příčinou vzniku
formálních pramenů,
potřeba regulace lidského chování

Formální PN, které regulují finančně
právní vztahy- označujeme
OBECNĚ ZÁVAZNÉ NORMATIVNÍ AKTY

OBECNĚ ZÁVAZNÉ NORMATIVNÍ AKTY

■ PRIMÁRNÍ

- Ústavní pořádek
- Zákony Parlamentu ČR
- Zákonná opatření senátu
- Obecně závazné vyhlášky ÚSC v samostatné působnosti

▣ **SEKUNDÁRNÍ**

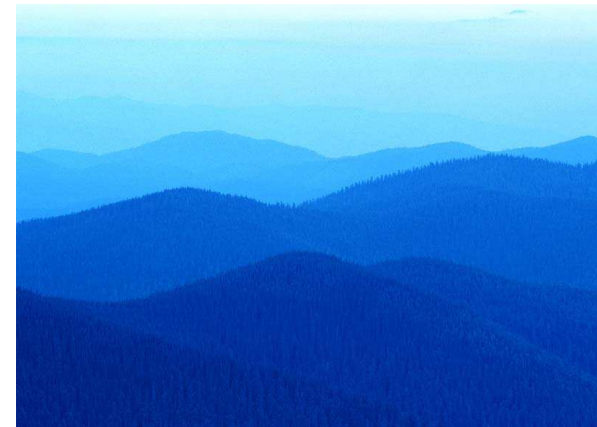
- **Nařízení vlády**
- **Vyhláška a opatření ČNB**
- **Vyhlášky a opatření
ministerstev**
- **Nařízení ÚSC**

SYSTEMÉM FP

- **Obecná část**
- **Zvláštní část – hmotné právo**
- **Procesní část**
- **Administrativní část**
- **Trestní část**

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

- **Fiskální část-**
tok peněz
- **Nefiskální**
část-
podstata,
význam a
charakter
peněz

FISKÁLNÍ ČÁST FP

Zvláštní část FP

FISKÁLNÍ

- **Rozpočtové právo**
- **Berní právo**
- **Celní právo**

Zvláštní část FP

NEFISKÁLNÍ

- **Měnové právo**
- **Devizové právo**
- **Veřejné bankovní právo**
- **Veřejné pojišťovnické právo**
- **Puncovní právo**